

wandellus 8,2 km

wandellus 8,6 km

wandellus 8,0 km

De Betoverende Kempen

WANDELROUTE Betoverende Bergen

De landduinen in Geel, Balen, Meerhout en Mol

1. Kabouters in Geel en Meerhout | knooppunt 53-54
2. Dwaallichten in 't broek | knooppunt 54-52
3. De bende van Luije Sus | knooppunt 52-30
4. De duivelskuil | nabij knooppunt 31
5. De Tovenaar van Bel | knooppunt 33-48
6. Heks of Haas! | knooppunt 48-49
7. Toontje van Bel | knooppunt 49
8. Zwarte vogel Bel | knooppunt 49-51
9. De Alven | knooppunt 33-88
10. 't Jutteputteke | nabij knooppunt 88
11. De ezelsbrug | nabij knooppunt 98
12. 't Spook Scherp Gemeten | knooppunt 71
13. De Monnikerhoeve | knooppunt 86
14. 't Spook in de Nete | nabij knooppunt 95
15. Het kapelletje van Lil | knooppunt 74-75
16. De Brigands van de Boerenkrijg | knooppunt 75
17. Wondergenezer Gielen Nevelsteen
knooppunt 28-18
18. Het Verloren schaap | knooppunt 28-18
19. We maken de Fransen een kopje kleiner
op de Kopberg! | knooppunt 96
20. Leve Sint Hubertus | knooppunt 17
21. De Kettinghond | knooppunt 18
22. Duiveluitdrijving in Hulsen | knooppunt 25-24

Welkom in De Betoverde Kempen

Deze wandeling doorkruist de Kempense landduinen, in de volksmond ‘bergen’. De Alvinenberg, de Kopberg, de Homberg, de Asberg,... In en rond deze duinen stuift het van de verhalen. Laat je vergezellen door gemene alven, behekste dieren en brute Brigands.

PRAKTISCH

||||||| LUSSEN

Blauwe lus – naar het hol van Lucifer: **8,2 km**

Gele lus – naar 't putteke van jutteke: **8,6 km**

Paarse lus – in het bloedspoor van de Brigands: **8 km**

Je kan de lussen gemakkelijk combineren.

||||||| KNOOPPUNTEN

Blauwe Lus

startpunt Bel's Hof Geel

51 – 53 – 54 – 52 – 30 – 31 – 32 – 33 – 48 – 49

Gele lus

startpunt watermolen Meerhout

71 – 85 – 86 – 92 – 95 – 96 – 98 – 36 – 35 – 34 – 88 – 32 – 31 – 30 – 28 – 75 – 74 – 71

Paarse lus

startpunt kerk Hulsen

17 – 18 – 95 – 75 – 28 – 30 – 27 – 26 – 23 – 24 – 25 – 22 – 21 – 17

STARTPUNTEN EN PARKING

- De Kleine Volmolen*, Bel 149, 2440 Geel | knooppunt 48-49
- Bels Hof*, Veltjensstraat 39, 2440 Geel | knooppunt 49-51
- Watermolen*, Lil, 2450 Meerhout | knooppunt 71
- Markt*, Eikenboomlaan, 2450 Meehout | op 500m wandelen van knooppunt 85
- Bibliotheek Meerhout*, Gasthuisstraat, 2450 Meerhout | knooppunt 85

DRINKEN EN ETEN

De strafste verhalen worden gebrouwen tussen pot en pint.
Bezondig je aan ‘toogklap’ op volgende plaatsen:

- Markt*, 2450 Meerhout | knooppunt 85
- Taverne/restaurant De Kleine Volmolen*, Bel 149, 2440 Geel | knooppunt 48-49
- Taverne/restaurant 't Bels Hof*, Veltjenstraat 39, 2440 Geel | knooppunt 49-51
- PC Hulsen Ossenberg 114*, 2490 Balen | knooppunt 17
- Taverne De Kivacht*, Uilebeemden 2, 2490 Balen | knooppunt 17
- Frituur 't Pataetje*, Ossenberg 111, 2490 Balen | knooppunt 21-17
- Café 't Cafeetje*, Grees 52, 2490 Balen | knooppunt 24
- Visvijver*, 't Gewad, 2450 Meerhout | knooppunt 96
- Pleintje kerk Hulsen*, Hulsen, 2490 Balen | knooppunt 17
- De Zoete Zonde*, Genepas 7, 2450 Meerhput | knooppunt 85

Kabouters in Geel en Meerhout

Op de Geelse hei wonen de kabouters. Je gelooft ons niet? Er zijn nochtans veel mensen die de kleine wezentjes hier hebben gezien. Wat leren deze getuigenissen ons over de Kempense kabouters?

- *Op sommige plaatsen op de landduinen klinkt de grond hol. Daar wonen de kabouters onder. Soms vind je er werkbijltjes.*
- *De kabouters helpen de boeren wanneer die in tijdsnood geraken. Ze kunnen maaien, dorsen en oogsten. Kleine, maar harde werkers.*
- *De mensen legden vroeger als dank voor het werk muntjes op een weipaal.*

Net als de Molse kabouters worden onze Geelse en Meerhoutse vrienden vaak in verband gebracht met grafheuvels. Die waren er hier in de Kempense landduinen zeker. Aan de 'Asberg', nabij de Kapucienenberg in Bel, vonden mensen ooit verschillende aarden kruiken met daarin assen. Iets verder, richting Meerhout, vind je een plaats die men vroeger 'Tonbroeken' noemde. Dit is een verbastering van 'Tombroeken' wat naar tombe of grafurne zou verwijzen. In Meerhout vind je de Homberg wat ook een link zou kunnen zijn naar 'Tombe' of de 'Hunnen' (rond knooppunt 96 en 98). Waren het de vreemde bijltjes en munten die de mensen in kabouters deden geloven? Of zijn het misschien de geesten van de begraven voorouders die hier als kabouters rondspoken? De Kempense stuifduinen zitten vol mysterie...

2

Dwaallichten in 't Broek

Waar de weiden laag gelegen waren, daar zweefden de dwaallichten. Als je het dwaallicht wenkte, dan vloog het op je af. Dan moest je rennen voor je leven. Eens veilig thuis hoorden de mensen een harde klopp op de deur. De dag nadien stond er in de deur een rode hand gebrand. De bloedhand. Met geen water of verf eraf te krijgen. Vaak lieten de mensen een andere deur plaatsen.

9

3

De bende van Luie Sus

Bendes die onze streek komen terroriseren, het is iets van alle tijden. Louis Hens vertelt:

'De bende van Sjarel Nauwelaerts maakte in de oorlogsjaren '14-'18 de streek hier onveilig. Bij hen hoorde ook Luie Sus die de speciale opdracht had om varkens te stelen. Veel mannen van Geel waren bij deze bende. Ze deden vaak of ze bij een boer haver kwamen kopen, maar eigenlijk kwamen ze spioneren.'

Het strafste aan dit verhaal? De bende van Luie Sus heeft écht bestaan. De leiders van deze bende waren de gebroeders Jules (de Pinkoog) en Jan Bens, geboren in Geel. Ze waren vooral actief rond Kontich en werkten vaak samen met de gangster Martinus (niet Sjarel) Nauwelaerts. De bende van Luie Sus was zeer agressief en mishandelde hun slachtoffers. Jules Bens werd in 1925 ter dood veroordeeld. Zijn broer kreeg vijftien jaar dwangarbeid.

4 De duivelskuil

Tussen Mol en Bel aan de Volmolen bestond naast het Goor een groot ven, een Duivelskuil. Bij strenge vorst schaatste men op het Goor, maar er was niemand die zich op de Duivelskuil waagde.

De meest behekste waterput van de Kempen vind je in de Belse Bossen, de Duivelskuil (nabij knooppunt 31).

De plaatsnaam zegt alles: hier huist de duivel. Hoe de duivel in de kuil terecht kwam? Volgens de legende vloog hij met zijn gespan door de lucht. Plots begon het hevig te onweren. De duivel werd door de bliksem getroffen en kelderde helemaal naar beneden, recht het Volmolengoor in. Sindsdien wacht de duivel geniepig tot er iemand in zijn buurt komt. Met zijn haak sleurt hij zijn slachtoffers de duivelskuil in. Kom niet te dicht bij de oevers en waag het zeker niet te schaatsen op deze gevaarlijke plas!

Niet alleen de duivel vinden we in de duivelskuil. Op de bodem liggen verzonken klokken. Soms hoor je ze nog luiden vanuit de diepte. Dat klokken magisch zijn, weten ze in Mol maar al te goed. Toen de Fransen tijdens de revolutie de klokken uit de Sint-Pieter- en Pauwelkerk hadden verwijderd, hoorden de Mollenaren ze toch nog luiden. *Bim Bam Bom!*

5 De Tovenaar van Bel

Peer Grobben uit Bel kon toveren! Enkele meisjes en jongens waren op de wandel door de landduinen. Toen waren er nog geen wandelroutes. De jongeren doolden rond en kwamen aan een brede loop. Ze konden niet verder. Net toen ze wilden terugkeren, stond daar de Peer. “Wat is er mannekes? Kunt ge er niet over? Ik zal eens helpen.” Peer trok een bies uit de waterkant en legde die over het water. Vervolgens stapte hij erover alsof het een brug was. “Kom, volg maar!” Ge zult er niet doorzakken,” riep hij. De jongeren aarzelden, maar probeerden het uiteindelijk ook. Een wonder! Ze stonden aan de overkant. Toen Peer weg was, probeerden ze het nog een keer... maar vielen allemaal in het water.

6 Heks of Haas!

In de Kempen zijn de heksen uitermate creatief. Ze veranderen zichzelf niet alleen in zwarte katten, maar ook in andere dieren. Een haas bijvoorbeeld. In Bel vertelden ze vroeger het volgende verhaal:

Wanneer het graan van het veld was, moesten de korrels er uitgehaald worden. Dat deed men door te dorsen. De boeren kwamen samen in een schuur en met een vlegel klopten ze op het graan. Er werden dan heel wat moppen verteld en grappen uitgehaald. Eén van de boeren had voor de zot zijn hoofd door een strop gehangen. “We zijn ons hier weer aan ’t dood werken,” grapte hij.

Plots wipte er een haas de schuur binnen. Een stevig beest waar een heerlijk stoofpotje van gemaakt kon worden. De boeren liepen erachter. De haas sprong weg. Eén van de boeren kon het dier een ferme tik geven met zijn vlegel, maar de haas wist toch te ontsnappen. Toen ze de schuur binnen kwamen, zagen ze de grappenmaker aan de strop hangen, helemaal blauw... dood. Hij hing daarstraks toch niet echt aan de strop? “Die haas, dat was een heks!”, schreeuwde iemand. Heel Bel was aanwezig op de begrafenis van de boer. Ook Fien van Schele Jef. Toen ze knielde, zag je het goed: haar been was bont en blauw. Iemand had er haar serieus van langs gegeven...

Toontje van Bel

De kerktoren van Bel is een geklasseerd monument. Het is het enige restant van de kerk die omstreeks 1500 werd gebouwd, ter ere van Sint-Lambertus. Toch is Bel vooral het dorp van de Heilige Antonius of 'Toontje', zoals ze hem hier noemen. Als ze je een bijnaam geven, ben je pas écht een Kempenaar. Toontje van Bel is de beschermheilige van de dieren. Hij wordt afgebeeld met een varken. Dit is een verwijzing naar de Sint-Antoniusbroeders die zich vanaf de 11de eeuw inzetten voor de armen. Als enigen mochten zij hun varkens met bel aan de nek vrij laten rondlopen als dank voor hun inzet. Op de naamdag van de Heilige Antonius, 17 januari, werden de varkens geslacht en het vlees verdeeld onder de armen. In Bel vindt ieder jaar rond deze datum een viering ter ere van Toontje plaats. De pastoor zegent varkenskoppen in de kerk, het Belse Toontjeslied wordt gezongen en de dieren van het dorp worden gewijd. Tegen de middag is er een grote verkoop van varkenskoppen en andere vleeswaren, in Belgische franken. Dankzij deze offers en zegeningen kan Bel de rest van het jaar op twee oren slapen. Toontje waakt over het dorp.

Zwarte vogel Bel

Hoewel ze in Bel een heilige hebben die de dieren beschermt, krioelt het hier van de spookbeesten zoals uit dit verhaal blijkt:

Op een boerderij in Bel zat altijd een zwarte vogel in de stal. De boer wilde van het beest vanaf en sloeg ernaar met een gloeiende pook. De volgende dag zag hij een vrouw uit de buurt met een verbrande hand. Toeval of niet?

De alven

In Mol hadden ze vroeger een Alverberg, aan de Galbergen. In Meerhout vind je nog steeds de Alvinenberg (die ligt niet op het wandeltraject). Er bestaat dus geen twijfel over: in de Kempen woonden alven. Is dat hetzelfde als de alvermannekes of kabouters? Neen, alven zijn water- of luchtgeesten. In de 14de eeuw schrijft Broeder Geraert in een boek over natuurkunde dat alven ‘duivels zijn die in de lucht zitten’. Kwaadaardige wezens dus, anders dan de vriendelijke elven. Door de alven kreeg de streek rond de Alvinenberg een kwalijke reputatie. Mensen die in de buurt woonden, konden plots hun weg kwijtraken en uren ronddolen om uiteindelijk terug op dezelfde plaats uit te komen. Een alvenstreek!

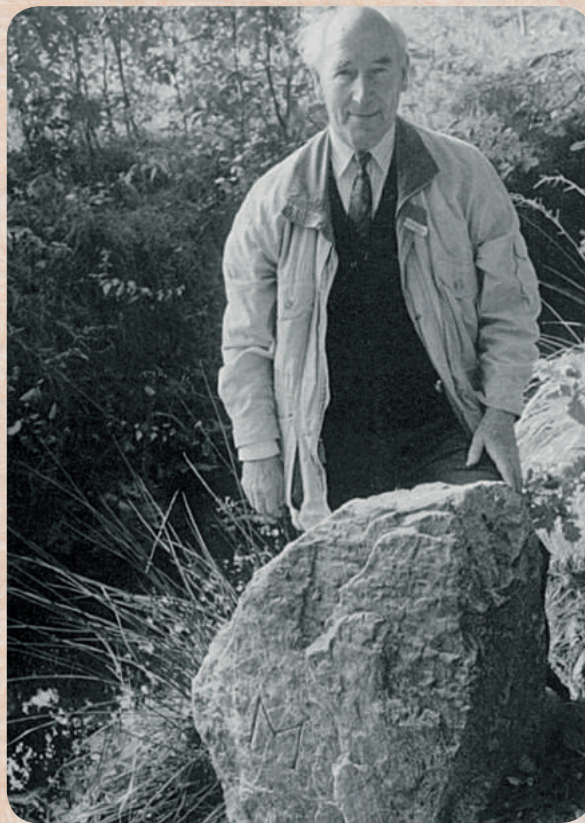
Tip: Wie bidt, vindt vaak meteen de goede weg terug.

10

't Jutteputteke

Aan het jutteputteke vind je – als je heel goed kijkt – de oudste grenssteen uit de Kempen. Al in 1417 zijn er sporen te vinden van deze vreemde kei. Hij vormt de grens tussen Meerhout, Mol en Geel. In de steen zie je de letters M en G. Die staan voor Mol en Geel. En wat met Meerhout? Omdat de abdis van Maagdendal waaronder Meerhout toen viel niet mee wilde betalen voor de steen, mocht Meerhout er niet bij op. Vroeger lag hier de Jutteput. De Zeeploop die je ziet stromen, was een afwatering tussen de Jutteput en de Duivelskuil. Eigenlijk zou die afwatering beter op Meerhoutse grond gelegen hebben, want daar is het land veel lager. Maar ook hier ging onze abdis dwarsliggen. *“Graven op mijn grondgebied? Met Sint-Juttemis ja!”*, moet ze gedacht hebben. *Nooit dus.* En dus moesten die van Mol heel diep graven waardoor de Zeeploop soms meer op een Ardeens riviertje lijkt.

De Ezelsbrug

Deze brug dankt haar naam aan het geëzel tussen Geel en Meerhout. Het oorspronkelijke bruggetje was verdwenen waardoor je over de Zeeploep moest springen als je naar Bel wilde of omgekeerd naar Meerhout. Omdat het hier een grensgebied is, voelde niemand zich verantwoordelijk. Wie gaat er een nieuwe brug betalen? Niemand! Het conflict sleepte jaren aan. In 1982 werd er uiteindelijk toch een nieuw bruggetje gelegd en maakte men zo komaf met alle twisten. Al zal de naam ons altijd blijven herinneren aan de koppige ezels van Geel en Meerhout.

't Spook Scherp Gemeten

Meerhout is trots op het molenerfgoed. Het 'fluisterend' erfgoed wordt er met veel passie onderhouden. Er waaien hier dan ook heel wat molenlegendes. Bijvoorbeeld over het spook 'Scherp Gemeten'. Om het verhaal te snappen, moeten we ons even verplaatsen naar de tijd toen de mensen niet zonder de molenaar konden.

Een boer die graan had, moest die laten malen tot meel. In ruil kreeg de molenaar een deel van het graan. Er werd gezegd dat molenaars niet te betrouwen waren. Ze waren vaak welgesteld en wilden alsmaar rijker worden. Boeren kregen de raad goed in het oog te houden dat de molenaar niet te veel graan achterhield. En anders was er wel altijd een spook dat voor rechter speelde. In Meerhout was er vroeger een molenaar die in de schuur van Mondelaers altijd gerommel, gebodder en gerammel hoorde. Niet te betrouwen! Toen de Meerhoutenaren dit verhaal hoorden, zeiden ze al snel: "Ah ja, dat is zeker dat er zo'n spook achter u aan zit. Gij meet uw zakken te scherp en dus komt het wraak nemen." Zo kreeg het spook zijn naam, 'Scherp Gemeten'. Een ander verhaal zegt dat de molenaar het hele spookverhaal zelf verzon om zijn vrouw om de tuin te leiden na een avondje borrelen. Hij strompelde dan lijkwit binnen: "Moet ge nu eens wat weten. Er zat bij de schuur van Mondelaers een spook. Ik durfde daar niet voorbij."

Een andere opvallende molenaar was Peer Plimp. Die naam kreeg hij omdat hij tijdens de Eerste Wereldoorlog het dorp al flikkerend seinde wanneer hij de elektriciteit stil ging leggen. De Meerhoutse watermolen leverde toen de elektriciteit voor het dorp.

13 De Monnikerhoeve

De Monnikerhoeve speelde een belangrijke rol tijdens de Franse tijd en Boerenkrijg. Al in 741 was er sprake van deze grote hoeve. In de 13de eeuw was dit gebied met hoeve eigendom van de abdij van Maagdendaal, vandaar 'Monnikerhoeve'. Tijdens de Franse periode, in 1798, werd het landgoed verkocht als 'zwart goed'. Zo noemde het volk kerkelijke goederen die door de Fransen werden aangeslagen en goddeloos verpatst. De familie Grietens-Van Haecht kocht de Monnikerhoeve, met de bedoeling de hoeve terug te schenken aan de kloostergemeenschap. De Monnikerhoeve werd een symbool van verzet tegen de Fransen. De abdis van het klooster dook hier een hele tijd onder wanneer ze uit haar klooster werd verjaagd. Zoon des huizes, Jan Grietens, sloot zich aan

bij de Brigands die zich tijdens de Boerenkrijg tegen de Franse overheersers en wetten verzetten. Na de Boerenkrijg kon hij niet naar huis terugkeren. Hij verschool zich als knecht op een boerderij in Zittaart. Over Jan Grietens bestaat een mooi kerstverhaal.

Op kerstdag wou Jan graag naar zijn moeder in de Monnikerhoeve. Hij verkleedde zich als bedelaar en wandelde de binnenkoer van de hoeve op. Daar stonden Franse soldaten die hem beschimpten. Wanneer ze ook handtastelijk werden, sprong de grote herdershond de bedelaar ter hulp. De officier van de Franse troep snapte meteen wat er aan de hand was. Hij greep de bedelaar bij de kraag en sleurde hem mee naar binnen. "Hier, uw zoon. Laat hem niet te lang thuis want ik sta niet in voor mijn soldaten wanneer ze weten wie hier voor mijn neus staat." Zo genoot Jan eventjes van een warme kerst om iets later opnieuw onder te duiken.

14 Het spook in de Aete

Vroeger hadden de wijken vaak een raad die geregeld bijeenkwam. De wijkraad van Molenberg had het op een avond maar over één zaak: de tovenarij die welig tierde in Meerhout. Mensen hadden last van heksen en dwaallichten.

Franske Melis hoorde al de verhalen en ging met schrik naar huis. Zijn moeder vatte het nuchter op: “Da’s bijgeloof, ge moet daar niet te veel naar luisteren.” Toen Frans 16 jaar was, vond hij werk in de glasfabriek van Gompel. Ongezonder, maar goed betaald werk. Tegen de middag mocht hij naar huis. Langs het kanaal zag hij tegen de bomen dikke witte motten. Ideaal om mee te gaan vissen. Hij zou thuis snel eten, motten gaan plukken en vette vissen vangen. De vader van Frans, klompenmaker, had andere plannen: “Frans, deze klompen moeten vandaag nog geschilderd worden.” Zucht, geen middagje vissen. Na een paar uur kwam de vader van Frans eens kijken naar het werk en merkte het visgerief op. “Maar Frans, gij wilde eigenlijk gaan vissen?” “Ja, maar nu is ’t te laat,” zei Frans. “Nietwaar, zoon, nu is ’t de beste moment. Pak snel je spullen. Ik schilder de klompen wel verder.” En weg was Frans, over de Homberg naar ’t Gewad. Nog nooit ving Frans zoveel vis. Hij moest zelfs zijn grote, rode zakdoek gebruiken om de vissen te verpakken.

Het werd donker en Frans ruimde op. Plots hoorde hij geweldig luid gespetter in het water. Spoken? Heksen? Frans vermande zich en kroop op zijn buik. Misschien een dier in nood? Frans keek scherper. Iets met zes poten! Nu kreeg Frans schrik. Dit was niet normaal. Zijn lijf rilde. Het spookbeest strompelde uit het water en naderde Frans. Nu zag hij het ineens: “Het is een mens!” Het bleek een vrouw die zich naakt aan het baden was in de beek. Eentje met zes poten? Nee, gewoon twee armen en benen... en omdat haar borsten in het water hingen, leek ze nog een paar ledematen extra te hebben.

Het kapelletje van Lil

Dit kleine kapelletje is gewijd aan de Heilige Elisabeth van Thuringen. Zij bekommerde zich om de armen. Oude verhalen leren ons dat dit vroeger een melaatsenkapel was. De melaatsen verbleven in de bossen rondom de kapel. De mensen van Lil kwamen er voedsel leggen voor de zieken. Rond het kapelletje zou vroeger altijd een 'zwetten hond' (= zwarte hond) gezeten hebben. De mensen hadden er veel schrik van. De kapel is de twistappel van Balen en Meerhout. Ze ligt vlak aan de grens. De Kruiers (Balenaren) beweren dat de kapel deels op Balense grond ligt. Volgens de Katten (Meerhoutenaren) ligt het heilig huisje in Meerhout. Om de kapel wat in het midden te houden, snijden afwisselend de gemeente Meerhout en Balen het groen rond de kapel.

De Brigands van de Boerenkrijg

In 1795 wordt onze streek ingelijfd door de Fransen. Een periode van veel onrust. De Fransen leggen zware belastingen op, vervolgen priesters, gebruiken de St.-Trudokerk als stal, voeren het Frans in als spreektaal. Op 17 oktober 1798 is de maat vol. De Fransen komen weer met een nieuwe maatregel op de proppen: Alle jongen mannen van 20 tot 25 jaar moeten zich verplicht aanmelden voor de legerdienst. Genoeg! De Kempenaren pikken dit niet langer. De boeren of Brigands komen in opstand en verschuilen zich in de bossen. Aanvankelijk boeken ze enkele overwinningen en houden ze goed stand tegen de Fransen of Sansculotten... (Lees het vervolg in verhaal 19).

De Brigandsstraat is een duidelijke verwijzing naar de strijders van de Boerenkrijg. De straat loopt over de gemeentegrenzen heen. Waar begint Balen? Daar waar de Brigandsstraat met dubbele 's' plots verandert in de Brigandstraat met enkele 's'.

Wondergenezer Gielen Nevelsteen

In het gehucht Lil woonde vroeger een wonderdokter. Zo had je er wel meer in de Kempen. Hoewel er pillen en drankjes bestonden, klopten veel mensen voor kwalen bij alternatieve genezers aan. Gielen was gespecialiseerd in het 'overlezen' van roos. Hij moest eerst een mol vangende die hij achter de oren sloeg. Vervolgens deed hij wat bloed aan zijn vinger en wreef ermee over de plaats waar de roos was uitgebroken. Thuis moest je nog wat bidden en dan was je genezen.

18

Het Verloren schaap

Het gebied hier noemen ze ‘Verloren Schaap’.
Het verhaal achter deze naam begint met twee schaapsherders. Die krijgen op een dag ruzie. De ene verdenkt de andere ervan dat hij zijn beste schaap gestolen heeft. De andere ontkent, maar moet bij het natellen van zijn kudde vaststellen dat er toch een schaapje meer is. Dat melden zou de verdenking van diefstal alleen maar verhogen. Dus zwijgt hij. Op een dag beslissen ze om de ruzie bij te leggen. Ter bezegeling van dit heuglijke feit slacht de vermeende dief zijn beste schaap en laat de andere meegenieten. Zo wordt de vrede gesloten. De ene herder heeft nooit geweten dat de andere hem zijn eigen schaap liet eten.

We maken de Fransen een kopje kleiner op de Kopberg!

Wanneer in 1798 de Boerenkrijg losbarst, boeken de Brigands aanvankelijk enkele overwinningen. Het Kempense boerenleger kan de Fransen verjagen. Voor even... telkens slaan ze terug met een nog sterker gewapend leger. Op 22 november vindt hier in Hulsen één van de laatste slagen plaats. Een hevig gevecht waarbij meer dan 200 Brigands sneuvelen. Ze worden in een massagraf op het kerkhof van Meerhout begraven. Niet veel later drukt het Franse leger de Brigands voorgoed de kop in.

In deze streek vind je nog veel sporen van de Boerenkrijg. In Meerhout en Balen vind je de Brigands(s)straat, op de plaats van het massagraf staat een groot kruis, in Meerhout staat op de markt een monument, in Mol prijkt naast de kerk het bekende boerenkrijgbeeld. Het Molsse bos waar de Fransen de boeren uit de bomen schoten als vogels draagt de naam 'Patriottenbos', nabij de huidige Balense wijk Berkenbossen.

Leve Sint-Hubertus

Hulsen is lang een beetje schizofreen geweest. Het hoort al eeuwenlang bij de gemeente Balen, maar kerkelijk was het gehucht lange tijd afhankelijk van Meerhout. Al lang droomden de Hulsenaren van meer zelfstandigheid. Dus bouwden ze in 1543 een kapel gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw. Als patroonheilige koos Hulsen voor Sint-Hubertus. Hij is de patroonheilige van de jacht. Op zijn naamdag, 3 november, werden er in Balen oorspronkelijk ook echt jachten georganiseerd. Hubertus zorgde er jammer genoeg niet voor dat de Brigands de Fransen konden verjagen. Vandaag vieren ze in Hulsen nog steeds hun heilige met een openluchtviering en dierenwijding.

De Kettinghond

In Hulslen hadden de mensen bang van de kettinghond of hellehond. Dit spookdier vind je bijna nergens anders in Vlaanderen. In Hulslen en Olmen spraken ze veel over dit monster. Het verhaal van Nand Sels bijvoorbeeld. Die reed met de lijkkoets als er op Savel iemand overleden was. Op de weg naar de kerk van Hulslen hield hij steeds stil bij het l pke (= loop) en bad er een weesgegroetje en Onze Vader. Waarom? De mensen vertelden dat aan het l pke de Hellehond zat. Die was verzot op geesten van overledenen. Om de geesten en in het bijzonder die van de pas overledene gunstig te stemmen, moest men bidden. Aan 't l pke hoorden de mensen ook vaak kettingen rammelen. Wie door de kettinghond werd gebeten, kreeg de razernij. Men vermoedt dat de kettinghond dateert uit de Franse tijd. Er verbleven toen veel Brigands in de moerassen en bossen. Om de kinderen van deze plaatsen weg te houden, zei men: "Pas op, want daar zit de Kettinghond!"

22

Duiveluitdrijving in Hulsen

Het zat Jan van den Dekker niet mee. Er sterven op korte tijd drie koeien waarvan er eentje zwanger was. Voor een boer betekende dit een ramp. Wanhopig haalde boer Jan pastoor Gagelmans erbij. Die kwam perkament overlezen in de stal. De perkamenten waren teksten en afbeeldingen van heiligen. Ze werden na de overlezing in een linnen doek gewikkeld en samen met kleine botjes en haar in een blikken doosje gestopt. Dit doosje werd tijdens verbouwingen in 1973 terug gevonden in de hoeve. Het zat verstopt in een gat van een steunbalk in de stal. Wie weet ligt het er nog steeds...

Colofon

Vormgeving

Dasi

Teksten

erfgoedcel k.ERF

Bronnen

Volksverhalenbank, Boeken, artikels en foto's uit het gemeentearchief Mol, Heemkring Meerhouts Patrimonium, Erfgoed Balen, Stadsarchief Geel, Toerisme Geel, Toerisme Balen, Toerisme Meerhout, Landelijke Gilde Bel, lokale VVV's, Toerisme Mol

Kaart

©'2014 Toerisme Provincie Antwerpen – www.toerismeprovincieantwerpen.be

Voor verbeteringen en suggesties op de routes en de bewegwijzering: www.routedokter.be

Het Kempense landschap is een boek vol verhalen. De mensen hier hielden van vertellen en dat doen ze vandaag nog steeds. Over mysterieuze grensstenen, miraculeuze kapellen en de bespookte heide. Plaatsnamen met klinkende namen als ‘heksenberg’ en ‘alverenberg’ herbergen duidelijk een straf verhaal. Er zijn ook veel verhalen die naar het verleden verzonken zijn. In deze reeks wandelingen nemen we je op pad langs enkele ‘betoverde’ Kempense plekken. Plaatsen die vroeger gemeden werden omdat er dwaallichten sluimerden of omdat de duivel er graag danste. Plaatsen die desondanks of net daarom betoverend mooi zijn.

Wandelkaarten ‘Betoverde Kempen’

Bokkenrijders, Beredoezen en Bosgeboefte | Retie, Dessel, Mol

Langs Mysterieuze Meren | Dessel, Mol

Betoverende Bergen | Balen, Mol, Meerhout, Geel

Duivels Danspaleis | Balen

Muizenissen en Magie | Geel, Laakdal

Fietskaart ‘Betoverde Kempen’

Routes doorheen Balen, Dessel, Geel, Laakdal, Meerhout, Mol, Retie

